

Василишин О. О., студент навчально-наукового інституту заочного та дистанційного навчання Національної академії внутрішніх справ

ОСНОВНІ ЗАСАДИ ПРЕВЕНТИВНОГО ВИХОВАННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ

В системі правових, соціологічних досліджень питання превентивної діяльності завжди було і є пріоритетним. В Україні цей напрям набуває особливої гостроти, оскільки молодь формується в складних соціокультурних умовах економічних і політичних суперечностей, невідповідності соціальних процесів, значної криміногенності населення.

Стан і тенденції злочинності неповнолітніх вказують на значні прорахунки у профілактичній діяльності з такою категорією правопорушників. Наразі в дитячому, підлітковому середовищі спостерігається нехтування правовими, моральними, соціальними нормами, спад інтересу до навчання і суспільно - корисної праці. Особистість сучасної молоді вирізняє не лише прогресуюча відчуженість, підвищена тривожність, духовна спустошеність, цинізм, жорстокість, прояви різних форм насильства та агресії, грубеставлення до дорослих, низький рівень емоційної прихильності до членів родин, невідвідування навчальних закладів, відособлення від шкільного середовища, схильність до вчинення правопорушень, а й відбувається повноцінна інституалізація девіантної поведінки [4].

Особливе занепокоєння викликає масове поширення у молодіжному середовищі таких негативних соціальних явищ, як наркоманія та алкоголізм. Небезпека полягає в тому, що вживання алкоголю і наркотиків стає певною цінністю сучасної

молодіжної субкультури, перетворюється в атрибут способу життя. Не меншого занепокоєння викликає зростання бездоглядності, бродяжництва і проституції серед неповнолітніх, явища соціальної дезадаптації підлітків, збільшення числа дітей з девіантною поведінкою.

Деструктивно впливає на стиль життя неповнолітніх залежність від азартних та комп'ютерних ігор, Інтернету, соціальних мереж тощо.

З огляду на вищевказане, вважаємо, що превентивне виховання набуває особливої значущості і важливості, тому й виникає гостра потреба у переосмисленні оголошуваних засад та визначенні стратегічних напрямів його розвитку в системі загальної превенції злочинності.

Для належного забезпечення превентивного виховання неповнолітніх, необхідно:

- зміцнити і розвинути виховні функції навчальних закладів;
- актуалізувати і підвищити значення превентивного виховання в системі освіти;
- обґрунтувати важливість розвитку виховних систем навчальних закладів; створення регіонального, районного, місцевого превентивного виховного простору;
- створити систему моніторингу превентивного виховання неповнолітніх;
- розширити коло суб'єктів превентивного виховання неповнолітніх, посилити координацію їх дій і взаємодії.

Під превентивним вихованням ми розуміємо - комплексний цілеспрямований вплив на особистість у процесі її активної динамічної взаємодії з соціальними інституціями, спрямованої на фізичний, психічний, духовний, соціальний розвиток особистості, вироблення в неї нетерпимості до негативних впливів соціального оточення, профілактику і корекцію асоціальних проявів у поведінці дітей та молоді, на їх допомогу і захист Г51. Також це цілеспрямована система економічного, правового, психолого-педагогічного, соціально-медичного, освітнього, інформаційно-освітнього та організаційного змісту, спрямованих на формування позитивних соціальних установлень, запобігання вживанню психоактивних речовин, відвернення суїцидів та формування навичок безпечних статевих стосунків. Воно є пріоритетним напрямом

діяльності держави, всіх виховних інституцій і здійснюється в інтересах дитини і молодой людини.

Основними завданнями превентивного виховання неповнолітніх є:

- створення умов для формування позитивних якостей особистості в процесі різноманітних видів трудової, навчальної, позашкільної й іншої діяльності, що сприяють інтелектуальному, морально-етичному, естетичному розвитку, виробленню стійкості до негативних впливів середовища;

- забезпечення соціально-психологічної, педагогічно-зорієнтованої діяльності на запобігання залучення дітей і молоді до негативних соціальних явищ;

- надання комплексної психолого-педагогічної та організація медико-соціальної допомоги тим молодим особистостям, які її потребують;

- забезпечення адекватної соціальної реабілітації дітей і молоді, які вчинили протиправні дії або зловживають наркотичними речовинами;

- стимулювання молоді до здорового способу життя і позитивної соціальної орієнтації, сприяти розвитку здоров'я, навчально-виховного процесу, навчанню з раннього віку навичкам відповідальності за власне життя, поведінку і здоров'я;

- сприяння виробленню інтегрованих міждисциплінарних підходів при підготовці спеціалістів (педагогів, психологів, медиків, соціологів, юристів, соціальних працівників), батьків та ін. до превентивної роботи з дітьми і молоддю;

- об'єднання зусиль різних суб'єктів превентивної роботи, а також належна координація їх діяльності.

Превентивне виховання неповнолітніх здійснюється на трьох рівнях:

1. раннє, або первинне, превентивне виховання (соціально-педагогічна профілактика);

2. вторинне превентивне виховання (превентивна допомога і корекція);

3. третинне превентивне виховання (адаптація, реабілітація і ресоціалізація) ГЗІ.

Важливим елементом у превентивному вихованні неповнолітніх є залучення до виховного процесу батьків, громадських організацій, самоврядування; координація взаємодії навчального закладу, сім'ї та громадськості. Постійна

співпраця з батьками, іншими суспільними виховними інститутами, забезпечує стійкість і стабільність навчально-виховного процесу, сприяє усуненню психолого-педагогічних порушень соціальної адаптації неповнолітніх, і відповідно загальне зменшення такого виду злочинності.

Список використаних джерел:

1. Васильківська І. Запобігання злочинності неповнолітніх в Україні: деякі аспекти / І. Васильківська // Право України. - 2004. - № 1. - С. 95-98.

2. Долженков О. Ф. Протидія наркотизму дітей шляхом удосконалення законодавства та професійної освіти / О.Ф. Долженков, С. Д. Резніков // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія психологічна. - 2012. - Вип. 2(2). - С. 138-146

3. Журавель Т.В. Соціальна профілактика як напрям соціально-педагогічної діяльності / Т. В. Журавель // Соціальна педагогіка: навч. посібник / За заг. ред. О. В. Безпалько; Авт.- кол. О. В. Безпалько, І. Д. Зверева, Т. Г. Веретенко та ін. : - К.: Академвидав, 2013. - 312 с.; С. 85-101.

4. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: У 3 кн. - К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. - Кн. 2: Кримінологічна характеристика та запобігання вчиненню окремих видів злочинів. - 712 с.

5. Пірог Л.А. Посібник до вивчення курсу „Соціальна профілактика» / Л.А. Пірог. - Д.: ДНУім. Олеся Гончара, 2016. - 34 с.

6. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги профілактики. Наказ Міністерства соціальної політики України від 10.08.2015 № 912. - Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z_1155-15.